

(CD-82) ૩ – નથી દેખી શકતાં આપણે

નથી દેખી શકતાં આપણે જે ‘હું’ તણી દીવાલ
દાદા કહે છે તેને જ પ્રતીષ્ઠિત અહંકાર

કૈંક આગ્રહ છે ત્યાં જ, વધી જાય તકરાર
ફૂલ રોળી, ફૂચ વાવી દીવે, આડો અહંકાર.

વીપરીત બુદ્ધિ કાપે બેસવા મળેલી ડાળ
જાણી-જોઈ ચાલે આડ-ફંટો ગાંડો અહંકાર

જેને દુઃખ થયું તે જ છે પ્રત્યક્ષ ગુનેગાર
મહા ન્યાયાલય છે ભોગવ્યું ત્યાં અજ્ઞા-ભૂલ જાણ.

કંઈક લૂંટવાની ઈચ્છા એ જ વૃત્તિ-ગુન્હેગાર
ચોરી મનથી ચે કરી હશે તો ઝાલે ફોજદાર

ચીત્ત-વૃત્તિ ભટકી સ્મૃતિમાં જે આવે વારંવાર
ત્યાં જ આસક્તિ ને પરિગ્રહ જીવે તરેહવાર.

તૃષ્ણા-અપેક્ષાનાં અતિરેકે બગડે ઘર-સંસાર
કો’ક બુદ્ધિશાળી, સવળી સમજે, વાતને તત્કાળ

પ્રાપ્ત ફરજોમાં જ્યાં ચૂક્યો ત્યાં જ ‘ડામ’ છે તત્કાળ
પૂર્વે ‘કારણો’ હશે તીયારે ‘કાર્ય’ કાઢે ગાળ.

જેને દીધું હશે દુઃખ તે જ આપે દુઃખ જાણ
કર્જ, ચૂકવ્યું નથી ત્યાં ઊઘરાણી વાળાં જાણ

તાવ ચડી ગયો? કે ઊતર્યો? ફક્ત નોંધ જાણ
‘ઘાટ’ હીસાબોનાં સરવૈયે ખોટનો વેપાર.

ફીટો-ફીટ ગીયર છે, યંત્ર-વચ્ચે આંગળી ન ધાલ
કોઈની પ્રકૃતિમાં ડખો કરતાં ‘ડખલ’ ને ધમાલ

ભીંત માથા પર પડે છે ત્યાં ન કોઈ કાઢે ગાળ
આધિ, વ્યાધિ ને ઊપાધિનો છે પોતે જોખમદાર.

કોઈનો વાંક દીઠો, ત્યાં સુધી છે પોતે ગુનેહગાર
માત્ર આડાઈ ને અવળી સમજ, પેટમાં કટાર

દ્વેષ-બુદ્ધિ અને તરછોડો છે, ક્લેશી તલવાર
પ્હેલી પોતાને જ વાગશે ઊંધી ચપ્પુ ધાર.

ફક્ત સંજોગોવશાત ઊદય, તાલ યા બેતાલ
તેમાં 'મેં કર્યું' તે ભાવ-બીજ, નાંખે અહંકાર

કર્તા = સંજોગી પૂરાવે, પોતે જશ લીધાનો માર
ઢોળે અપજશો, નીમીત્ત ઊપર, ભ્રાંત અહંકાર.

વીશ્વ-અધિષ્ઠાને, પ્રતીષ્ઠીત, મૂઢ-અહંકાર
યંત્ર જેવી પ્રકૃતિને 'મારી' માને અહંકાર

સૌની પ્રકૃતિનાં ચક્ર-ખાંપા નોખાં ધારદાર
કોઈને સળી કરી છંછેડો તો થશો જોખમદાર.

માત્ર અભિપ્રાયો મૂર્ત-રૂપે, માંહી છે સાકાર
માત્ર પરમાણુનાં આવરણમાં 'પોતે નીરાકાર'

શક્તિ-રૂપે સર્વ જીવનો છે 'અરૂપી' આધાર
'જ્ઞાની' સત્તા રૂપે વર્તી ને વર્તાવે 'જ્ઞાનાકાર'.

અહો સિદ્ધ-ઉપાદાને તૂટે વીશ્વ-ભંગજાળ
નીજ-સ્વરૂપ લક્ષ-સ્થીરતા મુક્તિ-સુખાધાર

વીશ્વે સુખ-દુઃખ માને છે અશુદ્ધ અહંકાર
નીરસ-અહમ થતાં વર્તે મોક્ષ શુદ્ધ-અહંકાર.

જ્ઞાની તોડી શકે સર્વ જીવની 'હું' તણી દીવાલ
ફક્ત 'મોક્ષ-ખપી' કાજ ભયા જ્ઞાન-અવતાર

પ્રદર્શન જે કરે છે તે ફક્ત કેફી અહંકાર
સ્વદર્શન છે; "જ્ઞાન-કીયા ભ્યાં મોક્ષ-વર્તનાર".

